

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Спеціальність	ІІ Стоматологія
Освітньо-наукова програма	Стоматологія, 2025
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2025-2026
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	2 кредити ЄКТС
Курс / семестр	3 курс / 5 семестр
Укладач (і)	професор ЗВО Володимир СУПРУН, vms@vnmua.edu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	професор ЗВО Володимир СУПРУН
Місце проведення, контакти	Кафедра іноземних мов Адреса: 21018, Україна, Вінниця, вул. Пирогова, 56 Тел.: (0432) 55-39-10 vms@vnmua.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Дисципліна формує у здобувачів навички ефективного навчання, розкриває теоретичні основи педагогічної діяльності у ЗВО та охоплює сучасні вимоги до вищої освіти, застосування педагогічних методів, засобів та технологій, допомагає сформувати елементи педагогічної майстерності та оволодіти практичними навичками викладання.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою навчальної дисципліни є вивчення основних систем психолого-педагогічних знань, що сприяють успішності професійної діяльності у науково-педагогічній діяльності; формування у здобувачів вищої освіти основ професійної педагогічної компетенції у питаннях психологічних детермінант організації педагогічного процесу у вищій школі, управління цим процесом згідно зі структурою та функціями конкретних підрозділів ЗВО, які опосередковують та зумовлюють процеси навчання і виховання.

Основними завданнями вивчення дисципліни є ефективна організація навчального процесу для підготовки висококваліфікованих фахівців, що включає в себе аналіз та вдосконалення системи навчання, розробку та впровадження ефективних методів і форм занять, а також контроль якості засвоєння знань та формування навичок студентів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна “Дидактика вищої школи” забезпечує набуття аспірантами наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК12. Здатність до лідерства, керування колективом. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій у професійній стоматологічній та освітній діяльності.

Результати навчання

Дидактика вищої школи як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих програмних результатів навчання згідно з ОНП третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань І «Охорона здоров’я та соціальне забезпечення», спеціальності ІІ «Стоматологія», освітньо-наукової програми «Стоматологія», а саме:

РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.

РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Лекції	10
Практичні заняття	24
Самостійна робота	26
Всього	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви змістових модулів і тем
Модуль 1. Основи організації процесу навчання у вищій школі	
1.	Система світи в Україні. Структура вищої освіти..
2.	Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу у вищій школі.
3.	Лекція як провідна форма організації навчальної діяльності у вищій школі.
4.	Семінарські, практичні та лабораторні заняття як форми навчання у ЗВО.
5.	Методи навчання у вищій школі.
6.	Дидактичні засоби і навчальна техніка.
7.	Нормативні документи щодо розроблення змісту освіти і навчання.
Модуль 2. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі	
12.	Формування професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.
13.	Творчість і професіоналізм викладача закладу вищої освіти.
14.	Форми контролю знань, умінь і навичок студентів.
15.	Самостійна робота студентів.
16.	Позааудиторна робота зі здобувачами.
17.	Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах закладу вищої освіти.
18.	Роль ЗВО в системі неперервної освіти особистості.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, наукова дискусія; наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (лабораторні роботи, тренінги, проєкти, практичні завдання, розв'язання задач, педагогічні практики); пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні (надання готової інформації науковим керівником та її засвоєння здобувачами); метод проблемного викладу (навчання здобувачів на проблемних ситуаціях з метою підготовки до роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів); частково-пошуковий або евристичний (оволодіння окремими елементами пошукової діяльності: науковий керівник формулює проблему, здобувач – гіпотезу); дослідницько-інноваційний (організація науковим керівником

пошукової творчої діяльності здобувачів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань).

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ – залік.

7. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання: оцінка з дисципліни здобувача складається з суми балів поточного контролю. Поточна навчальна діяльність здобувача контролюється на практичних заняттях відповідно з конкретними цілями та під час виконання самостійної роботи. Підсумковий контроль оцінюється у балах за діючими на період створення робочих програм інструкціями, відображеними в основних положеннях з організації навчального процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова і затвердженими рішеннями Вченої ради. Здобувач вважається допущеним до підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни (заліку), якщо він виконав всі види робіт (засвоїв теми всіх практичних занять, оволодів практичними навичками з дисципліни, виконав проектну роботу), передбачені навчальним планом. Оцінка успішності аспіранта з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою згідно з системою ECTS та традиційною шкалою оцінок, прийнятою в Україні. Додаткові бали аспірант отримує за поданий сертифікат як результат здобуття неформальної освіти з педагогічного напрямку.

Форма поточного контролю успішності навчання: оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка “відмінно” виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка “добре” виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка “задовільно” ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка “незадовільно” виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам “задовільної” оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, технічні засоби навчання (комп'ютери з доступом до мережі Internet, використання відео- та фототеки).

10. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам “Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно “Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf).

11. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%BC%D0%BE%D0%B2#>

ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Закон України «Про вищу освіту». *Голос України*. 2014. 6 серпня. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про освіту». URL: www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php on line 64.
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Київ: Либідь, 1998. 560 с.

4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2011. 248 с.
5. Вітвицька С.С., Андрійчук Н.М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2012. 352 с.
8. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі. Київ: КНТ, 2024. 224 с.
9. Карапузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 192 с.
10. Малихін О.В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.
11. Мельничук Л.Б., Шкабаріна А.М. Педагогіка і психологія вищої школи. Львів: Новий світ, 2024. 266 с.
12. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2010. 200 с.
13. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
14. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
15. Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів (ділові та рольові ігри). Львів: Новий світ, 2024. 200 с.
16. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2014. 456 с.

Допоміжна:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи (Андрагогіка): підручник. Київ: НТТУ «КПІ», 2009. 406 с.
4. Згуровський М.З. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Київ: ІВЦ «Політехніка», 2004. 76 с.
5. Кроки до Болонського процесу: збірник матеріалів / уклад. Головенкін В.П. Київ: ІВЦ «Політехніка», 2004. 110 с.
6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
7. Лучанінова О.П. Педагогічні технології у вищій школі: навч. посібник: Дніпропетровськ: ЛІРА, 2013. 224 с.
8. Малахов В. Етика спілкування: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2006. 400 с.
9. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
10. Освітні технології: навчально-методичний посібник / ред. О. М. Пехота. Київ: «АСК», 2001. 320 с.
11. Супрун В.М. Формування педагогічних компетентностей аспірантів медичних закладів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025. № 100. С. 148-152.

12. Чайковська У. Інтерактивні методи у формуванні соціально-комунікативних навичок здобувачів вищої освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2025. №1 (34). С. 173-177. UPL: <https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/3423/3895>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Сайт

кафедри.

UPL:

<https://www.vnmu.edu.ua/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%BC%D0%BE%D0%B2>

1. Професійна освіта: проблеми і перспективи. Архів номерів журналу. UPL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/2/issue/view/24>

2. [Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету](http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/218/pdf#.Xay38Cm-2PY) special edition «new pedagogical approaches in steam education». UPL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/218/pdf#.Xay38Cm-2PY>

3. Вища школа. UPL: https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/journal.pdf

4. Рівні вищої освіти та наукові ступені. UPL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/rivni-vishchoi-osviti-ta-naukovi-stupeni>

5. Стандарти вищої освіти та освітні програми. UPL: <https://mon.gov.ua/>

Силабус з дисципліни «Дидактика вищої школи» обговорено та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов (протокол № 2, від “2” вересня 2025 року).

Відповідальний за курс

професор ЗВО Володимир СУПРУН

В.о. завідувача кафедри
іноземних

професор ЗВО Володимир СУПРУН

